ДУК «КАРЭЛІЦКАЯ РАЁННАЯ БІБЛІЯТЭКА»

Аддзел абслугоўвання і інфармацыі

Знамянальныя і памятныя даты краязнаўчага календара на 2025 год

Карэлічы, 2024

Прадмова

Краязнаўчы каляндар на 2025 год падрыхтаваны на аснове “Спісаў знакамітых людзей Карэліцкага раёна”, даных архіва Карэліцкага ЗАГСа, краязнаўчай картатэкі Карэліцкай раённай бібліятэкі, фонда Карэліцкага раённага краязнаўчага музея і іншых крыніц.

Адбор юбілейных дат рабіўся ў адпаведнасці са значнасцю для гісторыі, эканомікі і культуры краю.

Дадзенае выданне дапаможа супрацоўнікам бібліятэк і клубаў раёна, музеям у арганізацыі работы, а таксама будзе карысна краязнаўцам і шырокаму колу чытачоў.

У 2025 годзе спаўняецца:

630 гадоў з часу першага ўпамінання ў пісьмовых крыніцах г.п. Карэлічы, цэнтра раёна (1395 г. ці 1434 г.).

630 гадоў з часу першага ўпамінання ў пісьмовых крыніцах г.п. Мір Карэліцкага раёна (1395 г. ці 1434 г.).

445 гадоў з дня нараджэння **Маскевіча Самуіла Іванавіча** (1580 г., в. Сэрвач Карэліцкага раёна – 1642 г.), пісьменніка-мемуарыста, грамадскага і ваеннага дзеяча ВКЛ. У 1617-1618 гг. – дэпутат трыбунальнага суда ад Навагрудскага павета. Пасля 1632-1638 гг. – навагрудскі падваявода.

400 гадоў з дня нараджэння **Маскевіча Багуслава Казіміра** (1625 г., в. Сэрвач Карэліцкага раёна – 1683 г.), беларускага грамадскага дзеяча, пісьменніка-мемуарыста. Адукацыю атрымаў у Навагрудку.

130 гадоў з дня нараджэння **Логіна Язэпа Калістратавіча** (1895 г., в. Моладава Карэліцкага раёна – 1931 г.), беларускага фальклярыста, збіральніка твораў народнай паэзіі, беларускіх народных песень. Скончыў Навагрудскае павятовае вучылішча.

120 гадоў таму назад на Карэліччыне адбываліся масавыя сялянскія выступленні (1905–1907 гг.).

85 гадоў з часу заснавання Карэліцкай раённай бальніцы (1940 г.).

80 гадоў з часу заснавання Мірскай гарпасялковай бібліятэкі структурнага падраздзялення ДУК "Карэліцкая раённая бібліятэка" (1945 г.).

230 гадоў таму (1795 г.) Карэлічы ў выніку трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай увайшлі ў склад Расійскай імперыі.

Студзень

01.01. – **80 гадоў** з дня нараджэння **Іпатавай Вольгі Міхайлаўны** (нар. у 1945 г., г.п. Мір Карэліцкага раёна), беларускай пісьменніцы (празаік, паэтка, драматург, літаратурны

крытык, публіцыст, перакладчык), грамацкага дзеяча, кавалера ордэна “Знак Пашаны”. У 1965-1968 гг. працавала ў Гродзенскім гаркаме ЛКСМБ. У 1968-1970 гг. – рэдактар Гродзенскай абласной студыі тэлебачання.

12.01. – **80 гадоў** з дня нараджэння **Башко Пятра Кузьміча** (1945 г., в. Некрашэвічы Карэліцкага раёна – 1993 г.), беларускага гісторыка.

12.01. – **115 гадоў** з дня нараджэння **Калошы Вольгі Лукінічны** (1910 г., г. Адэса – 2000 г.). Жыла і працавала ў в. Лукі Карэліцкага раёна. Перадавік сельскагаспадарчай вытворчасці, Герой Сацыялістычнай Працы (1965 г.). З 1948 г. палявод калгаса “Сцяг Леніна”, у 1954-1969 гг. звеннявая льнаводчага звяна. Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР 6-га склікання. Узнагароджана ордэнам Леніна.

21.01. – **85 гадоў** з дня нараджэння **Драко Аляксандра Уладзіміравіча** (нар. ў 1940 г., в. Застадолле Карэліцкага раёна), беларускага юрыста. Служыў саветнікам у Афганістане. Узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі.

Люты

10.02. – **85 гадоў** з дня нараджэння **Вадап’янава Паўла Аляксандравіча** (нар. у 1940 г., в. Паланая Карэліцкага раёна), беларускага філосафа, эколага, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара філасофскіх навук, прафесара, выдатніка адукацыі Беларусі, лаўрэата прэміі акадэмі навук Украіны, Беларусі і Малдовы (1996 г.).

15.02. – **125 гадоў** з дня нараджэння **Вільчыцкага Алеся** (Аляксандр Сцяпанавіч) (1900 г., г.п. Мір Карэліцкага раёна – 1938 г.), беларускага дзеяча культуры, педагога, рэдактара газеты “Беларуская справа” (Вільня, 1926 г.).

27.02. – **65 гадоў** з дня нараджэння **Петрушкевіч Алы Мікалаеўны** (псеўд. Альжбета Кеда) (нар. у 1960 г., в. Шчонава Карэліцкага раёна), беларускай пісьменніцы, літаратуразнаўца, крытыка, педагога, лаўрэата прэміі імя А.І. Дубко Гродзенскага аблвыканкама “За творчыя дасягненні ў галіне літаратуры і мастацтва” ў намінацыі “Пісьменнік года” (1999 г.). Настаўнічала ў

Карэліцкім і Шчучынскім раёнах. З 1992 г. працавала ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я.Купалы.

Сакавік

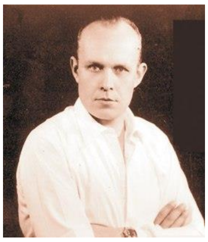

08.03. – **115 гадоў** з дня нараджэння **Конюха Пятра Васільевіча** (нар. у 1910 г., в. Турэц Карэліцкага раёна – 1994 г.), беларускага опернага спевака (бас), музычнага педагога, дзеяча эміграцыі.

08.03. – **95 гадоў** з дня нараджэння **Карповіч Марыі Мікалаеўны** (1930 г., в. Палужжа Карэліцкага раёна – 2017 г.), работніка сельскай гаспадаркі, Героя Сацыялістычнай Працы (1966 г.). У 1955-1986 гг. – галоўны аграном калгаса "Звязда" Навагрудскага раёна. Узнагароджана ордэнам Леніна.

Красавік

06.04. – **115 гадоў** з дня нараджэння **Кіта Барыса Уладзіміравіча** (1910 – 2018 гг.), вучонага ў галіне астранаўтыкі, матэматыка, фізіка, хіміка, акадэміка Міжнароднай акадэміі астранаўтыкі, удзельніка нацыянальна-вызваленчага руху ў Заходняй Беларусі, дзеяча беларускай эміграцыі ў ЗША. З 1918 г. жыў ў в. Агароднікі Карэліцкага раёна. Скончыў народную школу ў Карэлічах, Навагрудскую беларускую гімназію, у якой з 1939 г. працаваў дырэктарам. Арганізаваў шэраг беларускіх школ у Заходняй Беларусі.

09.04. – **75 гадоў** з дня нараджэння **Громака Валерыя Іванавіча** (нар. у 1950 г., г.п. Мір Карэліцкага раёна), беларускага матэматыка, доктара фізіка-матэматычных навук, прафесара.

Май

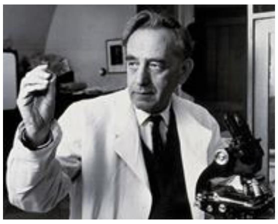

17.05. – **130 гадоў** з дня нараджэння **Адлера Шауля Аарона** (нар. у 1895 г., г.п. Карэлічы – 1966 г.), ізраільскага вучонага ў галіне паразіталогіі і трапічнай

медыцыны, прафесара, кавалера ордэна Брытанскай імперыі. З 1928 г. працаваў прафесарам і дырэктарам Інстытута паразіталогіі пры Яўрэйскім універсітэце ў Іерусаліме.

27.05. – **125 гадоў** з дня нараджэння **Жылкі Уладзіміра Адамавіча** (1900 г., в. Макашы Нясвіжскага раёна, Мінскай вобласці – 1933 г.), беларускага паэта, перакладчыка, крытыка, публіцыста. У 1914 г. скончыў гарадское вучылішча ў г.п. Мір Карэліцкага раёна.

Чэрвень

05.06. **– 155 гадоў** з дня нараджэння **Лазінскага Зыгмунта** (1870 г., в. Барацін Карэліцкага раёна – 1932 г.), польскага і беларускага грамадска-культурнага дзеяча, рымска-каталіцкага царкоўнага дзеяча, біскупа Мінскага і Пінскага.

25.06. **– 145 гадоў** з дня нараджэння **Барысевіча Аляксея Іванавіча** (1880 г., в. Саленікі Карэліцкага раёна – 1953 г.), беларускага вынаходніка-самавука, які ўдзельнічаў у вырабе першых (залатых) зорак Крамля ў Маскве, стаханаўца, Героя Працы (1934 г.). Працаваў у Цэнтральным аэрагідрадынамічным інстытуце імя М.Я. Жукоўскага ў Маскве.

Ліпень

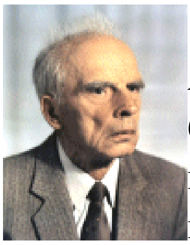

11.07. **– 100 гадоў** з дня нараджэння **Богуша Андрэя Аляксандравіча** (нар. у 1925 г., г.п. Карэлічы – 2009 г.), беларускага вучонага ў галіне тэарэтычнай фізікі, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара фізіка-матэматычных навук, прафесара, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР.

Жнівень

01.08. **– 95 гадоў** з дня нараджэння **Кур'янкі Мікалая Іванавіча** (нар. у 1930 г., в. Турэц Карэліцкага раёна), беларускага лінгвіста, псіхолага, педагога.

13.08. **– 90 гадоў** з дня нараджэння **Забаўскага Міхаіла Цімафеевіча** (нар. у 1935 г., в. Турэц Карэліцкага раёна), беларускага вучонага ў галіне тэхналогіі машынабудавання, заслужанага работніка прамысловасці Беларусі.

17.08. **– 70 гадоў** з дня нараджэння **Яцэвіча Мікалая Аляксандравіча** (нар. у 1955 г., в. Сімакава Карэліцкага раёна), беларускага бібліятэказнаўца, педагога.

25.08. **– 80 гадоў** з дня нараджэння **Рахманько Яўгена Міхайлавіча** (нар. у 1945 г., в. Заполле Карэліцкага раёна – 2018 г.), беларускага хіміка-аналітыка, доктара хімічных навук, прафесара.

Верасень

14.09. **– 90 гадоў** з дня нараджэння беларускага вучонага ў галіне будаўніцтва аўтамабільных дарог, прамысловага транспарту, доктара тэхнічных навук, прафесара, заслужанага работніка адукацыі Беларусі **Вырко Мікалая Паўлавіча** (нар. у 1935 г., в. Краснае Карэліцкага раёна – 2018 г.).

15.09. **– 95 гадоў** з дня нараджэння **Богуша Аляксандра Уладзіміравіча** (1930 г., в. Вялікая Мядзвядка Карэліцкага раёна – 2018 г.), беларускага журналіста, краязнаўца, заслужанага работніка культуры Беларусі. У 1964-1969 гг. працаваў рэдактарам лідскай раённай газеты “Уперад”. З 1971 г. – галоўным рэдактарам абласной газеты “Гродзенская праўда”. Узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам “Знак Пашаны”.

17.09. **– 105 гадоў** з дня нараджэння **Крамко Яўгена Ігнатавіча** (нар. у 1920 г., в. Беражна Карэліцкага раёна – 1999 г.), беларускага пісьменніка (празаік, публіцыст).

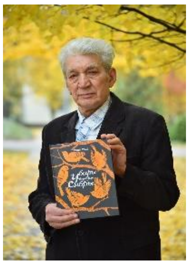

30.09. **– 85 гадоў** з дня нараджэння **Бусько Міколы** (Мікалай Іосіфавіч; нар. у 1940 г., в. Пагарэлка Карэліцкага раёна – 2023 г.), беларускага пісьменніка (паэт, публіцыст,

перакладчык), мастака, краязнаўца, лаўрэата літаратурнай прэміі імя У. Калесніка (2013). Скончыў СШ у в. Турэц.

Кастрычнік

20.10. **– 120 гадоў** з дня нараджэння **Кучынскага Эдуарда** (нар. у 1905 г., в. Варонча Карэліцкага раёна – 1958 г.), беларускага і польскага мастака-графіка, мастацкага педагога.

25.10. **– 100 гадоў** з дня нараджэння **Мірачыцкага Льва Паўлавіча** (нар. у 1925 г., в. Баяры Карэліцкага раёна – 2002 г.), беларускага гісторыка-славіста, культуролага, публіцыста, літаратара.

Лістапад

25.11. – **85 гадоў** з часу ўтварэння **Карэліцкага раёна** (1940 г.).

28.11. – **105 гадоў** з дня нараджэння **Карачан Евы Раманаўны** (нар. у 1920 г., в. Вірышча Карэліцкага раёна – 2000 г.), работніка сельскай гаспадаркі, ільнавода, Героя Сацыялістычнай працы (1958 г.). У 1947-1976 гг. працавала ў калгасе “Новае жыццё” Карэліцкага раёна. Узнагароджана ордэнам Леніна, ордэнам Кастрычніцкай Рэвалюцыі, ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Снежань

320 гадоў назад **Пётр I наведаў Карэлічы** (21 снежня 1705 г.).

25 гадоў з часу ўключэння **“Замкавага комплексу “Мір”** у Спіс Сусветнай культурнай спадчыны ЮНЭСКА (2000 г.).

Складальнік: А.У. Макарчык
Рэдактар: Л.К. Арцюх

ДУК “Карэліцкая раённая бібліятэка”
Аддзел абслугоўвання і інфармацыі

231430 Гродзенская вобласць, г.п.Карэлічы, вул. 17 Верасня, 8

e-mail: cbib@korelichi-cls.by
grkr_market@mail.grodno.by
сайт: http//korelichi-cls.by